

Előfizetési díj helyben:	
Egész évre	8 frt
Félévre	4 frt
Negyedévre	2 frt
Vidékire 1 frittal több.	
Hirdetési díj:	
Egész oldal	20 frt
Fél oldal	10 frt
Negyedoldal	5 frt
Ezenfelül minden hirdetésnél 30 kr. kincstári illeték fizetendő.	

SZABADSÁG.

MEGJELENIK HETENKINT HÁROMSZOR:
VASÁRNAP, KEDDEN és CSÜTÖRTÖKÖN.

— Egyes szám ára 10 kr. —

A szerkesztőség és kiadóhivatal:	
VII-ik kör, Virág-utca, 337-ik házszám.	
Ugy a kéziratok, mint a hirdetések ott vétetnek fel.	
„Nyilttér” sora 15 kr.	
Kisebb hirdetéseknel minden szó után 5 kr. és a kincstári illeték számítottatik.	

Szabadka, 1892 október 15.

Előfizető közönségünk egy része azt hiszi, hogy a lap magától terem, hogy ott kiadás nincs, s hogy az előfizetési pénzek a szerkesztőség tagjai között osztalékra mennek.

Csak is ez lehet oka annak hogy az előfizetési nyugtákat a házhoz küldve sem vagyunk képesek pontosan mind beváltatni, mert vannak olyan előfizetőnk sokan, a kik a lapnak megrendelői ugyan, de nem előre, hanem még utólagosan is vonakodnak megfélelni kötelezettségöknek.

A ki fizetni nem akar mondjon fel.

Inkább legyen kevesebb, de pontos előfizető közönségünk, mint tömeges megrendelés pénz nélkül.

A kik pedig előfizetőink akarnak maradni, azokat nagyon kérjük, ne kívánják hogy egynél többször keresse fel őket a nyugta széthordozó, mert az a „jöjjön máskor”-féle szokás mig kellemetlen, addig költséges is.

Az új nyugták mellett a hátralékosok sziveskedjenek régebbi tartozásaikat is kiegyenlíteni.

A „Szabadság” kiadóhivatala.

Hatóságunk és a prépost. Tegnap Therézia napján a Theréz templom előtt mozsarak durrogtak és a mise

megkezdése előtt ünnepi díszben állt a Theréztemplom középső hajójában a prépost-plébános várva a hatóságot. Hanem a hatóság gondolt egyet és nem jelent meg a templomban, nehogy újabb hazafiallanságokra adjon alkalmat a prépost-plébánosnak. Hosszabb — hasztalan — várakozás után a prépost visszatért a főoltárhoz. Hatóságunk **helyesen cselekedett**, hogy nem jelent meg a Theréztemplomban, honnan a Hymnusszal együtt száműzöttnek tekintti magát.

Törvényhatósági közgyűlés.

Kállay Albert főispán elnöklete alatt tartotta f. hó 13-án törvényhatóságunk október havi közgyűlését a „Pest város”-hoz ezimzett vendéglő nagytermében.

A városatyák — szokás szerint miután választás volt a napirenden — nagy számban megjelentek, de különben a gyűlés csendben és minden különös incidens nélkül zajtalanul folyt le.

Olvastatott: A polgármesteri jelentés a közigazgatás f. évi szeptember havi állapotáról, mi tudomásul vétetett.

Törvényezikkek meghirdettek.

A tanács javaslata, 2000 frtnyi póthitel megszavazása végett a kolera megakadályo-

zása céljából, helybenhagyatott. Vajjon ebből az összegből nem jut Dr. Révfynek hogy a palicsi fertőtlenítést az érkező utasokkal szemben minden vonatnál eszközölje?

A Ludovica Acemiába be nem vált jelöltek helyett újabban felterjesztettek: I-ső helyre: Hallosy Ödön és Parniczki Jenő, II-od sorban pedig Tomcsányi Ede és Csapke Albert.

A képezde részére kijelölt telkek megvásárlása ügyében, miután az illető tulajdonosok roppant magas árakat követelnek, — a kisajátítási eljárás határozatott.

A Sipos utcának kinyitásához szükséges területnek megvásárlása tárgyában ezutal sem hozatott határozat s így harmadszori szavazás végett jövő közgyűlésre maradt.

A palicsi vendéglők bérbeadása.

A nagyvendéglőt Csik József a kis koresma eddigi bérlője 700 forintért, a kis koresmát pedig Gálly György gyógyszerész évi 800 frtért kapták meg 3—3 évre. Amint tudjuk ez a két név egy és ugyanazonos az üzleti téren, mert eddig is együtt voltak a kis kocsma bérlői, ezután mindkét helyiség birtokosai lesznek. Talán jobb is leendő így, nem torzalkodik egymással a fűrdővendégek rovására a két vendéglős.

Az I-ső aljegyzői állásra 3 jelölt volt: Kutassy József, Kolonics Károly és Jamnitzky János osztály jegyzők. Kutassy lett 52 szavazattal Kolonics 48 szavazata ellenében. Jamnitzky 6 szavazatot nyert.

TÁRCSA.

Salamon halálára.

Sokan gyászolnak, oh barátom,
De legmélyebb gyászt őlt a hon,
Az tudja csak, mit veszte benned
Derék tudósunk, Salamon!
Élő könyvtár volt ifju lelked
Mit forgatott az egyetem,
azóta föllendült hazánkban
Az élet és történelem.

Legszébb könyvedről ismerélek,
Mely nyílt volt mint a tűzhelyed,
Melynek lángjánál olvasók mind
Égő szent honszerelmedet,
Nemes könyv volt ez, legnemesb sziv
Kinyitva regtől alkonyig,
Mely azt mondá: a hű barátság
Csak a tudósok közt lakik.

Világszabadság volt az álmod,
Ki az, ki szebbet álmodott?
De elröpült szép ideáloom:
Te megmutattad a napot;
Ólelje más a nagy világűrt,
Te ezt az őt hont sirodig,
Mert a szabadság, jó barátom,
Csak a magyar földön lakik.

Szállítson más kincses hajókat
Gyémánttal és gyönggyel tele,
Te régi váraink kutattad,

Hol volt a Zrinyi tűzhelye,
És megtaláltad ősi fészket,
Hol a magyar nap ragyogott,
Egyszer örültél csak hajónak,
Mely vándor Korvinát hozott.

Ily ősi társaságban éltél
Munkálva csendben, zajtalan,
Kinn a ligetben, hol beszóltak
Olykor Szilágyi és Arany,
Ünnep volt ekkor kis lakodban,
A kór pihent lágy balzsamán,
Szerényen szóltál a vitába,
Ugy mint a gyermekszívű bá n.

Imádtam a világszabadság
Bűbajos isten asszonyát,
Most egy kis oltárnál könyörgök
Hálával emlékezve rád;
Ólelje a nap a világot,
Mécsed csak a magyar hazát,
Engedd, míg a mécsém kialszik,
Hadd ölelem e sirhalmot át.

Hiador.

A kenyér.

A különböző népek kenyérszítéséről s a kenyérhez használt anyagokról egy francia újság igen eredményekre vezető tanulmányt közöl. Legrégibb időben a kenyeret porrá zuzott mandulából, dióból s különböző vetőmagvakból készítették. Dél-Amerikában a kenyérszítésnek e módja még most is divik, sőt itt még mákport, gesztenye- és rizslisztet

is használnak a kenyérszítésre. A régi thrákok a vízi lilium háromszögű tövises gyökereiből készítették kenyerüket, Szíriában kenyérszítésre szedret szárítottaks megőrölték, e kenyérnek azonban az a különös hátránya volt, hogy gyakori élvezete az emberi haj kihullását vonta maga után. Az egyiptomiak liszt és buzaszemek keverékéből készült kenyeret ettek. Ázsia északi vidékein, de még Izlandban is szárított halakat őrlnek s használnak kenyérszítésre. Számos északi nép aszalt és porrá zuzott paradicsomalmából, melyet leginkább szárított hus porával kevernek, készíti. Irország némely részében s Izlandban állítólag mohát és zuzmót szárítanak és porrá törnek, melyből aztán valami kenyérféltet sütnek, de sőt az illető lap szerint az indianusok egy bizonyos fehér követ törnek porrá, melyet fakéregből előállított liszttel és fűrészporrall, legjobb esetben még rizszel, kölessel, sorghóval, durráhval vagy egyéb keményítőliszttel tartalmazó gyökérből készített liszttel, minők az arrow, root, manióba, tapióca stb. keverve megsütnek. Még azt is felemlíthetjük, hogy Középamerika spanyol lakói a kukoricát nagy famozsarokban gyöngén megtörik, hogy kemény kérgétől megszabadítsák, néhány óráig langyos vízben áztatják, csiráit belőle eltávolítják, kővel péppé összezuzzák, hamarosan pogácsaalakban megsütik és melegen eszik.

A városi zenekarba egy új tag választott Rehá Venczel személyében.

Tárgyaltatták Csóka Sándor szubvenzió ügye. A tanács ennek kiutalványozását javalta, mit a tisztí főügyész ellenezvén, a közgyűlés megszavazta, azonban a főügyész a határozatot szinte megfélebbezte. Helyes.

Az összes zárszámadások helyben hagyattak.

A földkönyv nyilvántartási hivatalban elfektetett térképeknek a legutóbbi kataszteri felmérés alapján leendő kiigazításával Koczka Géza és Wieden József mérnökök bizattak meg kik ezen munkálatokat 400 frtnyi díjért december hó 1-ére elkészíteni köteleztetnek. Pedig erre volt olcsóbb vállalkozó is, de hát nálunk kérem ilyen Kállay cipőkérdése óta a „divat“

Az októberi országos vásár.

A bölcs városi tanács tegnap tartott ülésén, — daczára a tisztí főorvos és rendőrkapitány javaslatának hogy a vásár a járványos idő tekintetéből elhalasztassék, — a javaslatot elvetette, s így a vásár jövő héten megtartatik. Úgy látszik a bölcs tanács erőnek erejével meg akar ismerkedni a fekete aszszonnyal, nem törődve a veszéllyel, mely a különböző vidékekről özönlő nép által behurcolható kolera által a város lakosságát fenyegeti. Adja az Ég, hogy a tanácsnak legyen igaza!

Szemfényvesztés.

Talán seholy széles e hazában nem talál a szemfényvesztés oly hálás talajra és naiv szemléltre, mint nálunk Szabadkán.

Szabadka közönségére azt a jelzést lehetne használni, amelyet különben a Bukovay-ak bizonyos kollegáikkal szemben szoktak alkalmazni: jó b a l e k o k.

A mi békés, tolerans polgárságunknak jó minden, megtúr ez jót rosszat egyformán, mindaddig míg meg nem sokalja, de ha egyszer megsokalta a dolgot, akkor aztán annál nagyobb vehementiával lép fel az elkövetett sérelmek miatt.

Van Szabadkán színház, a színház fölött örködik egy ugynevezett színügyi bizottság.

Hol és mikor működik ez a színügyi bizottság?

Erre talán megfelelhetne a színügyi bizottsági elnök, aki záróra után tartja az üléseket a direktorral és a társulattal.

A színügyi bizottsági elnök, hogy az elégedetlen publikumot szinleg megnyugtassa a színügyi bizottság előtt lerántja a direktort és hiányos társulatát, határozatokat hozat, de ezeknek érvényt nem szerez. Nem szerez pedig érvényt azért, mert a záróra után tartott üléseken mást határoz.

Tudjuk, hogy midőn Csóka sok huza vona után bemutatta társulatának fényes névsorát primadonna nélkül, a színügyi bizottság a torony alatt azt határozta, hogy Csókát csak oly föltétellel engedik be, ha Bácskai Nagy Julcsa mellé primadonnát szerződtet és társulatát egyáltalán kiegészíti.

Csóka hiányos társulatával és primadonna nélkül berukkolt meg is kezdte előadásait, a publikumot azonban azzal vezette félre, hogy azt híresztelte, miszerint Réthy Laurát, később pedig Kopácsy Juliskát szerződteti. Egyikből sem lett semmi.

A mi jó közönségünk felült a szemfényvesztésnek, megtette kötelességét, előfizetett, de az előadásokkal sehogy sincsenek igényei kielégítve.

A színügyi bizottság elnöke mindamellett hogy a színügyi bizottsági üléseken és a közönség körében botrányosnak nyitvánítja Csóka társulatát és ennek alapos reparálását javasolja, — más oldalról — mint egyik helyi lapnak színi referense agyondicséri a társulatot, sőt a maga által mint színügyi bizottsági elnök által neheztelt primadonnaként szereplő énekesnő lapja hasábjain égbe emeli és megreszkírozza azt a neveltséges állítást, hogy az énekesnő tehetségét az első előadás után nemcsak tökéletesnek, de minden tekintetben megfelelőnek tartja sőt a tavalyi primadonna működése fölé helyezi.

Már engedelmet kérünk, színügyi biz. elnök ur, vagy ha úgy tetszik színi referens ur, ez a szemfényvesztés netovábbja.

Azt híreszteli a színügyi bizottsági elnök hogy m a j d ha Csóka nem felel meg kötelezettségének, m a j d megvonatja a városi tanács által a subvenciót!

Hiszen ezzel a színházlátogató közönség nincs kielégítve. Hiszen nem ezt akarja a közönség, mert ez csak újabb szemfényvesztés. A hatóság nem azért szavazta meg Csókának a subvenciót s nem emelte ezt azért még nagyobbra, hogy ezt tőle megvonja, hanem megszavazta neki azért, hogy Csókának alkalmat adjon arra, hogy Szabadka város színpártoló közönségének igényeit kielégíthesse.

Ne tessék várni még kénytelen lesz a színügyi bizottság s z i n l e g megvonni tőle a subvenciót, hanem tessék a színügyi bizottságnak — ha ilyen csakugyan létezik — eleve arról gondoskodni, hogy Csóka feleljen meg a feltételeknek és ne hitgesse a színügyi biz. elnököt a szezon végeig s ne adjanak Csókának alkalmat arra, hogy a szezon végén különféle ürügy alatt a *ki nem érdemelt* subvenciót kikunyerálhassa.

Ne éljen vissza a színügyi biz. elnök olyan feltűnően a türelmes szabadkai publikum jószágával, mert egyszerre csak meg fogja sokalni a szemfényvesztést.

Tegyünk, cselekedjünk!

W.

Ezt is jó tudni mindenkinek.

A belügyi és kereskedelemügyi m. kir. Minister urak rendelete következtében a cholera az országban való terjesztésének lehető megakadályozása céljából Budapestről elinduló utasok és azok podgyászai a kiindulási vasuti és hajózási állomásokon egészségügyi vizsgálat alá vonandók.

E célból az illető állomásokon megfelelő számu orvos álland rendelkezésre, kik megkülömböztetők karkötővel lesznek ellátva.

Szenyes fehérnemű és ágynemű, különösen ürülékkel bepíszkított bárminemű holminak rongyoknak, ocska allatóságoknak és ocska ruhának akár podgyásként akár utazó podgyásként Budapestről való kivitele tiltva van.

Az utazó közönség tehát felkéretik, hogy a mennyiben podgyászt visz magával, az illető vonat vagy hajó indulási ideje előtt legalább egy órával jelenjék meg az indulási vasuti — illetve hajó állomáson és podgyászat bocsássa a kirendelt orvosok revisiója alá. Minden egészségügyileg megvizsgált podgyászdarab a vizsgálatot bizonyító bárczával fog elláttatni.

A beszállásnál illetve feladásnál az egészségügyi vizsgálatot tanusító bárcza felmutatandó.

Kolera komédia Palicson.

A fertőtlenítés el van rendelve Palicson is, nemcsak a városi indóházánál.

Palicsra Dr Révfy van kirendelve.

Nincs ott soha a rendes időre, úgy hogy az ott kiszálló utasok órákig kell hogy várakozzanak rea, mert fertőtlenítés nélkül tovább menni nem engedik.

Az orvos azzal felel hogy ő ingyen jár, köszönjék meg ha órák mlva is kijön, mert ő nem fog éretük külön fiakkert fizetni.

Kérdjük:

Nincs napidija, nincs fizetése, nincs lótar-tása és nincs e még külön fiakker pénze is az orvosnak városunktól?

Ha nincs, legyen, de ilyen eljárását, ilyen paczkázást a közönséggel szemben eltűrni sem most, sem soha eltűrni nem lehet, nem szabad!

Ha Dr. Révfynek terhes az állás, köszönjön le, lessz helyette más, de a rögtöni orvoslást megköveteljük, mert nem akarunk az orvos hanyagsága miatt Palicson is kolera komédiát látni, hogy azon az uton hurczolják be városunkba a járványt.

Amerikai levél.

Cleveland, Ohio 1892. szept. 21.

A »Zombor és Vidéke« után.

Cleveland az amerikai magyar törekvések központja, ismét két magyar nemzeti ünneplénynek volt színhelye. Mindkettő demonstrálta azt, hogy az amerikai magyarság immár politikai és társadalmi számbaveendő tényezővé szaporodott. Ez alkalommal szervezkedik az amerikai magyarság először, hogy mint egy test lépjen a novemberi elnökválasztáson az urna elé. A szervezkedés e munkája az ezen év márczius 15-én alakult »Magyar Nemzeti Szövetség« érdeme, mely szeptember 16. 17. és 18-ik napjain tartotta meg Clevelandban első nagy-gyűlését.

A convention képviselve voltak az unió összes területén levő ama magyar egyletek, melyek eddig a szövetséghez csatlakoztak. Tagjaink száma eddigelé 1500, a szám folyton növekszik. Tagjainak anyagi gyámolításán kívül a szövetség feladatául tűzte ki magának az amerikai magyarságot társadalmilag és politikailag érvényre emelni, a magyar névnek becsületet szerezni. Mert hogy a magyar névnek becsülete itten ne legyen, arról bőven gondoskodnak a Magyarországból idekerült szlávok. Ezek csak úgy, mint otthon, gyalázzák a magyart, ócsárolják itteni szláv lapjaikban és az angol lapokat is elárasztják rágalmakkal az erőszakos, hitvány, műveletlen magyarok ellen.

Brochure-k és memorandumokban ismer-tetik meg a yankeek-vel kedves hazájukat, melynek szerintők csak egy a hibája, hogy t. i. nem e szlávoké. Nem csoda, hogy ily információk után az amerikai sajtó, ha már foglalkozik a magyarokkal, melyre alkalma nyílik, ha néhány tót és egyéb magyarországi szláv munkás garázdálkodik, — következésképen apostrophálja a magyarokat:

«The Huns, thet ugly and dirty people», (a hunok, ez a piszkos és utálatos nép-ség). Innen van az, hogy az itteni magyar sajtó, melyet eddig három lap reprezentál, (New-York City, Hazelton, Pensylvania és Clevelandban egy-egy) szintén kénytelen egyre a panslavismussal foglalkozni.

A magyar nemzeti szövetség e tekintetben is jó szolgálatokat fog tenni a magyarságnak és a béke munkáját már meg is kezdte ama határozatával, hogy tagjai sorába felveszi a nem magyarul beszélő honfitársakat is, és hogy alapszabályait tót nyelven is ki nyomatja.

A conventió üléseivel esett össze Kossuth 90-ik születése napjának megünneplése szeptember 18-án melyet impozánssá tett a conventió vendégeinek nagy száma.

Az ünnepélynek első része a «march» volt. A város központján gyűlt össze 15 Clevelandi magyar egyesület, mindegyik saját zászlójával és jelvényeivel. 12 magyar lovas vezetése alatt és a Rákóczy-induló hangjai mellett indult meg a menet a «Hungária Hall» felé. Magasan lobogtatták a piros fehér zöld zászlót az U. S. «stars and strips» (csillag és galand) lobogója mellett. A Hungária Hallban folyt le a banquet-tal egybekötött ünnepély. Óriási lelkesedést keltett először is Kossuthnak üdvözlötünkre küldött válasza. A telegram így hangzott:

«Köszönöm szives megemlékezéseket. Maradjanak magyar hazájuk szahadságának tetterekész hivei! Kossuth.»

A diszbeszédet Perczel Lajos (Cleveland) tartotta magyar nyelven, angol nyelven pedig Dr. W. Leow (Chicago), az Amerikában írói hirnévvel bíró Petőfi-fordító.

A hazafias szónoklatok felvillanyoztak bennünket. A felhangzó éjlenek, melybe belevegült Sívák Feri cigánybandájának zenéje és a lelkes «Hip, hop hurrák» elragadtak bennünket messze messze, szép Magyarországra ege alá.

Vajjon el tudja-e képzelni a hazai olvasó mily édes öröm lopózik szívébe az idegenben élő magyarnak, midőn ily nemzeti ünnepen néhány percze elfeledi, hogy idegen nap süti orcáját és idegen föld termése táplálja?

Mily édes csalódásban ringatózunk, midőn csupa magyar arcot látunk, midőn magyar szónokra magyar szó csendül vissza.

Ily szép perczei részesei voltunk mi clevelandiak ez év május 29-én is, midőn Reményi Ede hegedűje ragadott ki bennünket Amerika prozájának légköréből és «Repülj fecském»-jével elvarázsolt bennünket, haza, az édes magyar föld virányira. A hegedű-király egy specialis magyar concertben játszott a clevelandi magyar egyesület javára. Akkor is egészen családias magyar ünnepet ültünk, melyeknek Cleveland egyáltalán nincs híjával. Cleveland magyar lakosai csinos kis magyar várost képezhetnének. Sűrűn találkozunk itt magyar arcokkal. Oly kellemesen érint bennünket, ha járva-elve a monoton angol mormogás közepette egyszerre magyar szó üti meg fülünket, ha néha a «Halloo» és «How d'y'do» helyett a «jó napot» és «hogyan van»-t halljuk. Otthon közönyös szók ezek, itten csemegék.

A conventió vendégei nem győzték bámulni Cleveland pezsgő magyar életét és irigyledve nézték szép Hungária Hallunkat és a «Magyar Házat.» Vajjon Kossuth Lajos midőn 40 évvel ezelőtt Clevelandban a most is fenálló «American House» erkélyről beszédet intézett a város lakóihoz, elképzelhette-e hogy 40 év múlva ugyan e helyről 25000-nyi magyar hallgatósághoz intézhetné szavait?

Akkor sűrűen visszhangozták e város falai a «Hurrat «Kossuth»-ot mig most honfitársai ezrei ajkairól zúgott az Eljen Kossuth!»

Közegészségügyünk a múlt óról.

Dr. Kertész Sándor tiszti főorvos ez évi szeptember óról jelenti, hogy városunkban mint anak külterületén a közegészségi állapot kedvező volt.

A kórmozgalom leginkább a gyermekek közt, a torokgyík és roncsoló toroklobb, azon felül hagymáz és bélhurut volt, anélkül hogy járványszerű alakot öltött volna.

A gyermekvilágban a 7 éven alóliaknál a közegészségi állapot azonban kedvezőtlen jellegű, míg a felnőtteknél kedvező volt.

Meghalt e hóban 124 férfi, 119 nő; 243 összesen. A halálok a kezelő orvosok és a halottkém meghatározása szerint következők: I. Ragályos betegségekben: Torokgyík 26, roncsoló toroklobb 29, hagymáz 4, vörheny 2, II. Egyéb betegségekben: veseszületett gyengeség 18, ránggörcsök 39, gyermekaszály 4, tüdőlobb 6, tüdővész 10, bélhurut 52, gyermekágyiláz 1, aggkór 13, veselobb 10, májlobb 2, rák 1, elmebeteg 1, végkimerülés 2, erőszakos halál 1, agyhártyalob 1, szívzélhűdés 4, véletlen szerencsétlenség 3, Czukros huyár 1. Tüdőlégdag 1.

Az elhaltak korra nézve:

0—12 hónaposak: fi 46, nő 36, összesen 82, 1—5 évig fi 35, nő 38, összesen 73, 5—10 évig fi 11, nő 14, összesen 25, 10—20 évig fi 3, nő 7, összesen 10, 20—30 évig fi 2, nő 2, összesen 4, 30—40 évig nő 1, összesen 1, 40—60 évig fi 5, nő 9, összesen 14, 60—80 évig fi 15, nő 9, összesen 24, 80 éven felül fi 3, összesen 3. Halva született fi 4, nő 3, összesen 7. A meghaltak közül törvénytelen fi 4, nő 7, összesen 11.

Élve születtek e hóban: törvényes fi 110, nő 126, összesen 236, törvénytelen fi 6, nő 7, összesen 13.

A szülések a halálozást 6 egyénnel felülmúlták, tehát a szaporulat: 6. A 200 esetben megejtett piacvizsgálatok alkalmával elkoboztatott s megsemmisített: gyümölcs, az összes dinnye.

A 10 telepen 229 esetben megejtett kéjhölgyvizsgálatok alkalmával volt örömeleány 30-36, közülük bujakoros 12, kórházba utasítottatott 12.

A helybeli városi kórházban gyógykezeltetett: járólagosan 359, fekvő 68, fi 45, nő 36.

A városi gyámházban ápolás alatt volt: fi 35, nő 28, összesen 64,

Az állategészségügy 1 taknyos ló, 1 lép-fenés szarvasmarha, 2 vízkóros juh. A köztisztaság kielégítő (?).

Városunkban s ennek területén kolera eset ez ideig még nem volt.

Irodalom, művészet

«A magyar Nők Lapja» Az új évnegyed elején gondoskodtunk arról, hogy a «Magyar Nők Lapja» tartalmát az eddiginél ts élénkebbé tegyük és annak szerkesztését kiváló író-társuk Maróth Erzszi vezetésére bíztuk, aki a legelőkelőbb fővárosi írók támogatásával a lapot olyan magaslatra emeli, hogy a hasonnemű külföldi szaklapok között is első helyet foglaljon el. Kiadónk nem riad vissza semmi anyagi áldozattól és ingyen bocsátja rendelkezésre a «Női szépség művészetének» tankönyvét összes előfizetőinknek. Ez a mű a legjobb a maga nemében és daczára hogy előállítására tetemes költségbe került mégis ajándékkul adjuk minden előfizetőnek, ha mindjárt csak egy negyed évre fizet is elő.

A «Magyar Nők Lapja» előfizetési ára egész évre 6 frt félévre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr. Az előfizetési pénzeket kérjük a «Magyar Nők Lapja» kiadónkhoz (Budapest IV. Kishid-utca 9) beküldeni.

Közgazd., ipar, kereskedelem.

Gazdasszonyoknak. Midőn tavaszkor a friss főzelékfélék még kevés mennyiségben kaphatók, a gazdasszonyoknak nem csekély gondot okoz az ételek változtatása. Ezen általában csakis a száraz főzelékekkel lehet segíteni. Itt azonban az a baj, hogy igen sok ember, különösen pedig a finnyás cselédség csakugy foghegyen eszi ezeket. Ige sok gazdasszony akként teszi a száraz főzeléket: babot, lencsét és borsót izletessé, hogy a forraló vízbe néhány darab cukrot tesz, miáltal a főzelék nemcsak egészen puhára fő hanem ize is oly gesztenyeszerű izt nyer, hogy a legválogatósabb ember is szívesen eszi. Ajánljuk e csekélységbe kerülő javításmódot gazdasszonyainknak figyelmébe, annyival inkább, mert a száraz főzelék eléggé meg nem becsülhető, tápláló voltánál fogva megérdemli, hogy ugy a jó magunk, mind cselédeink asztalán mentől többször forduljon meg.

HIREK.

Tanúgv. — Az ujonnan szervezett polg. fiúiskolában a tanítások — amennyiben a következő hét folyamán az iskola felszerelése befejezést nyer — f. oct. hó 24-én okvetlenül kezdetüket veendik; miről a t. szülők ez uttal értesítetnek. Szabadkán 1892. évi oct. hó 15-én. Az iskolaszéki elnökség.

Kunetz Albertné a szabadkai jótékony-célú izr. nőegyesület ügybuzgóságáról ismert alelnöknője dicséretreméltó alapítványt tett le a vezetése alatt levő nőegyesületnél. Ugyanis: a néhai Schodl J. által szerkesztett és fentemlitett urnőnek felajánlott és általa elárusított «Rózsa-Lengyelke» című dalmű után befolyt 400 frtnyi tiszta jövedelem évi kamataiból iskola-könyvek fognak vásároltatni, szegény, de jó magaviseletű és szorgalmas izr. tanulók számára.

Csóka társulatának két legérdemesebb tagja Rónai és Mikei, mint részvétellel értesülünk — súlyos betegen fekszenek. Rónait régi szivbaja, Mikeit pedig tavali átélt influenza betegsége után fennmaradt baja köti az ágyhoz. Elég baj, hogy az amugy is nagyon gyenge társulat ily nagy hiányt szenved.

Időjárásunk páratlanul szép. Nem azért említjük ezt fel hogy ujdonság, — mert hiszen mindenki látja, — de felemlítjük azért, mert nem minden ezzelendő ilyen, s így évek múlva is tehetünk összehasonlítást. Ma, okt. 15-én még zöldék az erdők, alig hullik néhány levél itt-ott. A levegő künn a zöldben oly üde, hogy ehhez hasonló kellemes nem volt egész nyáron át. Az orgonabokrok több helyen virágoznak, a földi eper Palicson Dr. Reisner Lajosnál másodszor érik és folyton virágozik, lapunk szerkesztőjének palicsi, kertjében pedig a rózsák és a márcziusi ibolya kezdik előre a tavaszt.

Rendörkapitányunk újabb és igen üdvös intézkedése az, hogy az összes rendőroket kötési szerekkel látja el, hogy ezek a fővárosi mentők mintájára előforduló szerencsétlenségeknél az előzetes segélyt nyújthassák a sebesülteknek. Már most csak az a kérdés, hogy a mi gyámoltalan rendőreinknek lesz-e ehhez való elég ügyességük? — To-

vább igen üdvös ujtást hoz a bérkocsiknál. Ugyanis csak olyan bérkocsit enged használni, melynek a belseje bőrrel vagy viaszos vászonnal van bevonva mert a posztóval vagy bársonnyal bevont kocsik nem alkalmasak az alapos tisztításra. Tudjuk hogy a bérkocsikon megfordulhatnak ragályos betegek s ezek a betegséget tovább terjeszthetik.

Mamuzsits Mátyás prépost-plébánost, hazafiátlan eljárását illetőleg, alaposan lefőzte a helybeli zsinagóga előjárósága. A most lefolyt ugynevezett sátoros ünnepek alkalmával a templomi szertartások végén, fényes énekkarral orgona kíséret mellett, elénekelt a nemzeti szent imát, s ezzel, miután erre semmi féle nemzeti ünnep alkalmat nem adott, bebizonyították hogy a himnus olyan ima, melyet minden jó hazafi a templomban imaként elmondhat, anélkül hogy ez által a vallás szertartásán csorbát ejtene.

Nem mulaszthatjuk el a mostani kolera járvány ideje alatt ama körülményt fel- említeni, hogy cognac a legalkalmasabb óvszer ezen betegség elleni védekezésben. Különös figyelemmel legyünk arra hogy olyan cognacot vegyünk melynek minősége elősmert jó, mert csak úgy érhető el a kívánt eredmény. Tekintetbe véve hogy a Gróf Keglevich István féle promontori cognac már az 1886-ik évi kolera járvány idejében sikeresen használtatott, és eddigelé csakis díszoklevelekkel lett kitüntetve, ezen gyár termékeit kiválóan ajánlhatjuk miután ez Ausztria-Magyarország legnagyobb és legrégebb cognac gyára.

A záróra. A rendőr beszól a bordélyházba: Nini, itt ilyenkor muzsikálnak? Hát mulatnak. De már félkettőre jár ám. Az igaz. Nem tudja, hogy egy órakor be kell szüntetni a zenét? Hiszen kérem, elhallgattak egy órakor, de negyed kettőkor megint elkezdtek. Ilyen a záróra Szabadkán.

Megvadult lovak rohantak a pénteki hetivásár alkalmával a szénatér felől a törvénykezési épület felől. Kocsik, emberek ugrottak szét a lovak elől, mert a kocsin senki nem ült, a gyeplőfej pedig a rudra akasztva libegett. Az ostoba gazda valószínűleg kocsmában volt, s addig nem az istrángokat, hanem a gyeplőfejeket szedte le, az okos lovak pedig megunták a várakozást és előre kitűzött célból utnak eredtek. Hogy az állatoknak céljuk volt, mutatja az miszerint a törvény-széknak szembe nyíló utcán befordultak, s ott egy szállóhely udvarába be is robogtak. A véletlen így akarta hogy nagyobb baj nem esett. Rendőr? — Volt, de az a Prokess palota sarkán nézte összetett kézzel az iramodó fogatot és a veszedelemben forgott embereket. Hja így kívánja azt a „rönd“.

Kitánított mihasznáink. Tegnap d. u. 4 órakor történt, hogy egy tisztelő a Kossuth-utcában megbokrosodván a rajta ülő huszárt ledobta s ez olyan szerencsétlenül esett, hogy majdnem élettelenül maradt a kövezeten. Összeesdült 10 rendőr és több biztos és teljes 1/4 óráig sem orvost, sem a közeli városháza folyosóján halomra **czifraságnak** kitett hordágyat elő nem teremtettek. Mindez oly soká tartott, hogy időközben már több katonatiszt elősielt és Dr. Klein Adolf orvossal egyetemben az első segélyt nyújtották. Mihasznáinknak derogált a hordágyat a

városházáról elhozni, előbb kocsit kerestek s erre felrakták a hordágyat s úgy hozták el ezt a helyszínére, amikor a sebesültet már elvitték. Azt hisz- szük ehhez bővebb commentár szük- ségtelen.

Nyilttér.*)

Fekete fehér és színes selyem- szövetek 45 krtól 15 frt 65 krig mé- terenként sima és mintázott (körb. 240 különf. minőség és 2000 különf. szín, ár- nyalat stb.) egész ruhára és végszáma- szétküld a Henneberg G. féle selyem- gyár Zürichben. Minta postafordulóval. Levél 10 kr.

SZALAY LÁSZLÓ A. ügyvéd.

FELELŐS SZERKESZTŐ és LAPTULAJDONOS

1272. tkv. 1892.

Árverési hirdetményi kivonat.

A topolyai kir. járásbíróság mint telek- könyvi hatóság közhirre teszi hogy a dr. Reisner Lajos ügyvéd szabadkai lakos végre- hajtónak, Vajó János topolyai lakos végre- hajtást szenvedő elleni 2000 frt tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a sza- badkai kir. törvényszék (a topolyai kir. já- rásbíróság) területén levő Topolya községében fekvő a topolyai 186. sz. jkvben A I. 1. 3—9. 225. 2366. 3077. 3838. 4496 4670. 5938 és 6550. hrsz. a. foglalt ingatlanoknak végre- hajtást szenvedett Vajó János jutalékát ké- pező 1/3-ad részére és tartozékára, ifj. Vajó József utóajánlata következtében a 10408/892. sz. a. már megállapított árverési feltételek mellett az utóajánlati árverést 1673 frt 33 krtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb meg- jelölt ingatlan az 1892. évi december hó 14-ik napján délelőtti 9 órakor köbelbeli kir. bíróság árverező helyiségben megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozok tartoznak az ing-atlan becsúrának 10 %-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kije- lölt óvadék képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881: LX t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított sza- bályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Topolyán a kir. bíróság mint tkvi ha- tóság 1892. október 8-án.

Dr. Magay
kir. trszéki bíró

Az „Egressy duránczija“ rendkívül nagy, szép izletes, szállításra legalkalmasabb s nagybani termelésre első helyen ajánlható nemes ősziba- racék egy éves erős csemetéi kapha- tók a előállító: **Szathmáry Sándor** ta- nár kertészeténél **Halason. 1 drb. ára egy frt.**

Ugyanitt kapható: **Vezerle-féle ko-**

*) E rovatban közlötékért nem vállal felelősé- get a Szerk.

rai duránczi nemes csemetéi is. 1 drb. ára 50 kr. Egyébb európai és ameri- kai jeles fajú őszibarack nemesítések darabonként 25 krért. Kiváló fajok ma- gonczai darabonként 10 krért. Közön- séges őszibarack magonczok darabon- ként 2 krért.

STERN
ADOLF
varrógép raktára
SZABADKÁN
Batthyány (gőzfürdő) utca.
3—4

Ajánlja

Singer, Howe, Weller-Wilson s
karikahajós
német és angol-gyártmányu

varró- és kötő-gépeit

családok és iparosok részére úgy készpénz mint részletfizetés mellett jutányos árban. Nemkülönben minden e szakba vágó GÉPEK és RÉSZEK nálam beszerezhetők.

Javítások a leggyorsabban eszközöltetnek

Selyem és szövet mű-festőde Szabadkán

Rudics-utca, (volt sétatér-utca) II. szám.

A n. é. közönség becses tudomá- sára adom, hogy **mű-festődém- ben** mindenféle szinehagyott **uri és női ruhák**, mint ujak a legdivatosabb színekre festetnek, vagy vegyileg tisztattanak.

Tisztelettel:

Rakovszky Sándor,

mű-festő és vegytisztító.

Festés, vagy tisztítás minden időben eszközöltetik.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint hely- ben **Vermes Lajos ur házában** (Kuthy- féle mézarszék mellett) a piac téren

Sütő-fióküzletet

nyitottam, hol is naponként **háromszor** u. m. **raggal, délelőtt és délután** friss sü- temény kapható, minden a sütő szak- mába vágó, nevezetesen: **vajas, tejes sü- temények, zsemle, kifli fehér, barna, rozs- kenyér,** valódi **kétszersült, tea** és egyéb **sütemények** üzletemben teljes vá- lasztékban és legjutányosabb áron kaphatók. Ugyanott minden a sütő szakmába vágó **megrendelések** elfogadtat- nak s nyomban, — a legnagyobb meg- elégedésre — teljesítetnek.

Üzletemet a n. é. közönség jóa- karó figyelmébe ajánlom

teljes tisztelettel

Mayer Mór,

sütő-mester.